

і способів збирання, обробки й узагальнення облікової інформації, котрі були б адаптованими до сучасних економічних умов.

Список використаних джерел:

1. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби», затв. наказом Міністерства фінансів України від 27 квітня 2000 року № 92, (зі змінами та доповненнями) - [Електронний ресурс]. - Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?code=z0288-00>.

*Зінченко О.В., к.е.н., доцент,
Лук'янова А.Г., студентка,*

Київський національний університет технологій та дизайну

СИНТЕТИЧНИЙ ТА АНАЛІТИЧНИЙ ОБЛІК ВЛАСНОГО КАПІТАЛУ

Актуальність дослідження визначається неспинним переходом України до ринкової економіки, розширення та поглиблення ринкового середовища в всіх сферах діяльності і закономірною є потреба удосконалення методики бухгалтерського обліку. Основою ринкової економіки є відносини власності, які в системі бухгалтерського обліку виражені категорією “власний капітал”.

Власний капітал – це власні джерела підприємства (фірми, компанії), які вкладені (внесені) засновниками або залишені ними на підприємстві з уже оподаткованого прибутку. Структура і динаміка власного капіталу є найсуттєвішим показником фінансового стану підприємства, а джерелом акумулювання та систематизації інформації виступає бухгалтерський облік.

У бухгалтерському обліку розмежовують поняття власного капіталу та залученого капіталу. За залучений ззовні капітал потрібно платити проценти, незалежно від того, прибуткове чи збиткове підприємство. За власний капітал

засновники після сплати податків одержують дохід (дивіденди, проценти), а в разі збитковості їх капітал втрачає в ціні на суму збитків. Таким чином, засновники, незалежно від розміру частки власних внесків, мають право участі в управлінні підприємством. Власний капітал підприємства включає різні за своїм економічним змістом, принципам формування і використання джерела фінансових ресурсів підприємства. Такий поділ потрібно для користувачів фінансовою звітністю, при аналізі господарської діяльності. Питома вага власного капіталу в структурі пасиву балансу свідчить про фінансове становище підприємства. Бухгалтерський облік та відображення операцій на рахунках обліку власного капіталу ведеться відповідно до Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань та господарських операцій підприємств та Інструкції про його застосування, затверджених наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 № 291. Для обліку власного капіталу та забезпечень зобов'язань призначені балансові і позабалансові рахунки. Для узагальнення інформації про власний капітал та забезпечення зобов'язань призначено рахунки класу 4, де Планом рахунків передбачено відкриття субрахунків наведених табл. 1.

Таблиця 1

Облікова класифікація власного капіталу та забезпечення зобов'язань

Назва рахунку	Аналітичний облік
40 "Статутний капітал"	За видами капіталу, за кожним засновником, учасником, акціонером
41 "Пайовий капітал"	За видами капіталу, за кожним членом сільськогосподарського виробничого кооперативу (СВК) в розрізі складових його внеску
42 "Додатковий капітал"	За видами капіталу та кожним засновником
43 "Резервний капітал"	За видами капіталу та напрямками використання
44 "Нерозподілені прибутки (непокриті збитки)"	За напрямками використання нерозподіленого прибутку
45 "Вилучений капітал"	За видами акцій (вкладів, паїв)
46 "Неоплачений капітал"	За видами розміщених неоплачених акцій (для акціонерних товариств) та за кожним засновником (учасником) підприємства
47 "Забезпечення майбутніх витрат і платежів"	За видами, напрямками формування й використання витрат
48 "Цільове фінансування і цільові надходження"	За призначенням та джерелами надходження
49 "Страхові резерви"	За видами резервів

Важливим елементом власного капіталу є статутний, що характеризує розміри і фінансовий стан підприємства. Він відбивається в сумі, зареєстрованої в установчих документах як сукупність внесків (часток, пайових внесків) засновників підприємства для забезпечення його діяльності. Сума, яка на дату реєстрації суб'єкта господарювання заявлена, але фактично не внесена засновниками, представляє собою неоплачений капітал.

У бухгалтерського обліку рахунки призначені для обліку економічно однорідних груп засобів, їх джерел та господарських процесів у грошовому вимірнику є синтетичними рахунками. Синтетичним обліком є облік, який здійснюють на підставі таких рахунків. Відомості такого обліку застосовуються при складанні бухгалтерського балансу та інших форм фінансової звітності.

До реєстрів синтетичного обліку належать: книга реєстрації відкритих рахунків, оборотно-сальдовий баланс, касові журнали. Різниця між ними у обсязі даних і у використанні для звірки інформації аналітичного та синтетичного обліку. Поняття "аналітичний" походить із лат. analysis — розкладання, розчленування цілого на складові (елементи). Аналітичний облік здійснюється на підставі аналітичних рахунків за натуральними і трудовими вимірниками у грошовому вираженні.

Аналітичний облік власного капіталу за рахунками ведеться за видами капіталу. Аналітичні рахунки необхідні для ефективного управління підприємством, оскільки здійснення контролю за збереженням і використанням ресурсів, проведенням узагальненої інформації недостатньо, потрібна детальна інформація про конкретні види засобів, їх джерел, а також господарських процесів.

У реєстрах за журнальною формою ведення бухгалтерського обліку операції з обліку власного капіталу відображають в Журналі 7. Записи до цього журналу здійснюються на підставі відомостей аналітичного обліку чи безпосередньо на підставі первинних документів.

У Журналі 7 відображають операції змін у складі власного капіталу, про нарахування та витрачання забезпечень майбутніх витрат і платежів та коштів

цільового призначення. Відомості 7.1, 7.2, 7.3 забезпечують накопичення аналітичних даних щодо додаткового капіталу, використання прибутку, забезпечень майбутніх витрат і платежів за період з початку поточного року.

Інформація наявності і руху власного капіталу та забезпечень зобов'язань знаходить відображення в формах фінансової звітності

Складність обліку власного капіталу в тому, що в процесі діяльності відбуваються безперервні зміни, пов'язані зі збільшенням або зменшенням як його загальної величини, так і окремих його елементів. Для цього потрібна облікова інформація про засновників, їх частку у статутному капіталі, розмір прибутку та напрями його використання, ступінь незалежності підприємства від залучених джерел фінансування.

Список використаних джерел:

1. Касич А.О. Науково-методичні аспекти обліково-аналітичного забезпечення управління прибутком підприємства / Касич А.О., Циган Р.М., Карбан О.І. // Проблеми економіки. – Харків: ВД „Інжек”, 2013. – № 1. – С. 252–257.

Зінченко О. В., к.е.н., доцент,

Самотуга Т.Ю. студентка,

Київський національний університет технологій та дизайну

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ОБЛІКУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Питання обліку основних засобів розглядалось багатьма вченими. Проте, незважаючи на значні дослідження даного питання, кожне підприємство має свої особливості і потребує конкретних заходів щодо вдосконалення обліку основних засобів. Нормативними актами, зокрема – Планом рахунків,